

אמר אבוי: מסתברא מילתא דרב יוסף שאמר שלא מועיל הקנין —

במקרה שמיד כשבא חברו להחזיק בקרקע ב-19 ג-1 עורר עליו המקנה ואמר "לא התכוונתי להקנות לו אלא רק להסתלק, וסילוק לא מועיל".

אבל במקרה שכבר היה חברו עומד בשדה, ואח"כ פתאום עורר עליו המוכר לבטל את המכירה, מסתבר כדעת רב נחמן שמוגפה של קרקע קנו מידו, ואינו יכול לבטל את המכר⁽²⁵⁾.

אמר אמימר: הלכתא, מוגפה של קרקע קנו

איבעיא להו: הסתפקו התלמידים בבית המדרש: האומר לחברו "דין ודברים אין לי על שדה זו", וקנו מידו על דבריו בקנין סודר⁽²³⁾. מהו?

האם התכוין להקנות את גוף הקרקע על ידי הקנין, ובמקרה זה אכן נקנית הקרקע. או דלמא, כונתו בקנין היתה רק לקיים את דבריו שאמר "דין ודברים", ומכיון שלשון זו אינה מועילה, לא הועיל גם הקנין.⁽²⁴⁾

אמר רב יוסף: במקרה זה ודאי שמלשון "דין ודברים" קנו מידו. ולשון זו לא מועילה.

אך רב נחמן אמר: ודאי שאם עשו קנין, הרי שמוגפה של קרקע קנו מידו. ומועיל הקנין.

ולכן העמידו התוספות את ספק הגמרא לגבי כותב לנשואה "דין ודברים", וקנו מידו. אמנם ליישב את דברי רש"י נראה לומר — שרש"י העמיד את הברייתא בשותפים, והקנה את השדה לשותפו. ועיין עוד בעניין זה בקובץ שיעורים.

והרי"ף והרמב"ם העמידו את ספק הגמרא על המשנה, ומספקא לן היכא שאמר "דין ודברים אין לי בנכסייך" ולא אמר "ובפירותיהן", וקנו מידו, האם הסתלק גם מהפירות, כיון שלא היה צריך להקנות והקנה — ודאי שבא להוסיף על קנינו, או"ד לא. ועיין בספר הזכות, וברא"ש.

24. וכתב רבינו יונה — שספק הגמרא שייך דוקא היכא שאמר "דין ודברים", ואח"כ קנו מידו. ורק אז אפשר לומר שכונתו היתה לקנין גמור.

אבל אם קנו מידו על דיבורו שאמר "דין ודברים", ודאי שלא הועילו כלום. כיון שהוא קנין דברים בעלמא.

25. כך פירש רש"י. אך הריטב"א פירש באופן אחר — מסתברא מלתא דרב יוסף בעורר —

שנפלו לה נכסים, ומתה, והסתפקה המשנה מי ירשנה, האם יורשי בית אביה — שהרי כעת בעלה כבר אינו בחיים כדי לירש אותה, או יורשי בעלה, היינו אחיו היבם העומד במקום בעלה.

ונחלקו בזה ב"ש וב"ה, לב"ש — חלוקה עדיפא, ויחלקו יורשי האשה עם יורשי הבעל. ולב"ה — חזקה קמייתא עדיפא, וישארו הנכסים בחזקת יורשי האשה. [היינו יורשי בית אביה].

והעמיד אב"י את מחלוקתם כשנפלו לה כשהיתה תחת הבעל, ומכיון שיד הבעל כידה, הרי שכשמת הבעל, ובא אחיו ליבמה, ומתה — באים יורשי האב ויורשי הבעל לרשתה כאחד, ולכן חולקים.

אך רבא סבר שאם נפלו לידה תחת ידי הבעל — ידו של הבעל עדיפא מידה, ואין ליורשיה כלום בנכסים.

23. כך פירש רש"י, והקשו עליו התוספות, שהרי בברייתא של "דין ודברים", אינו מקנה את השדה לאף אחד, אלא מפקירה, ומה שייך בזה קנין?